

УВОД

Дисциплиновање уопште није пријатан део родитељства.

Зар не би било дивно кад би наши малишани од, рецимо, две и по године, знали и сами да није добро да једу чоколаду ако су пет минута пре тога појели сладолед? Или да бар схвате зашто то није добро чим им објаснимо. Било би дивно! Али деца се тако не понашају. Ево шта уместо тога раде: прво траже да им купимо чоколаду, а када одбијемо, мољакају, цмиздре, кењакају, плачу, неће да пођу за нама и остају укупана испред рафа са чоколадама, па морамо да их вучемо кроз продавницу, а у тежим случајевима знају и да се баце на под и да се деру из свег гласа. Наравно, у том тренутку желимо да се земља отвори како бисмо се спасли од погледа осталих купаца („Мора бити да је ово грозна мајка чим јој је дете овако невоспитано!“). С друге стране, пошто је дисциплиновање већ тако напорно, било би нам лакше када бисмо га обављали онда кад смо за то најспремнији, односно када смо одморни, расположени и када имамо времена. Али и то је, нажалост, сасвим немогуће! Јер дисциплиновање најчешће морамо да обављамо у потпуно другачијим условима: у претрпаном хипермаркету, у парку, пред

спавање, када смо и сами уморни и нервозни, током
вожње колима...

Било би најбоље када бисмо дисциплиновање једно-
ставно могли да прескочимо! Па, можемо ли? Тешко.

ДА ЛИ ЈЕ ДИСЦИПЛИНА ПОТРЕБНА

Без обзира на то колико дисциплиновање може да буде напорно и непријатно, оно је од кључне важности за правилан развој наших малишана. Дисциплиновање је веома важан део онога што чинимо да би наша деца једног дана постала зреле, одговорне и моралне особе.

А том циљу тежи већина родитеља.

Ипак, важно је да најпре разјаснимо шта дисциплиновање ЈЕСТЕ, односно шта НИЈЕ.

Дакле, дисциплиновање НИЈЕ:

1. **Кажњавање.** Казна и кажњавање подразумевају кривицу и лошу намеру особе која треба да буде кажњена. Ако дете хоће да му купите аутомобилчић и ако сте му ви рекли да нећете (одмах) да му га купите, оно се не дере зато што је безобразно или зло, нити зато што има намеру да вас малтретира. Оно једноставно хоће аутомобилчић и тражи најефикаснији начин да до њега дође.
2. **Непотребно фрустрирање детета.** Један од најважнијих послова које као родитељ треба да

обавите јесте управо то да на неки начин фрустрирате дете тиме што му постављате границе дозвољеног и прихваћеног. Детету не можете дозволити да се понаша како му падне на памет.

3. **Сувишан напор.** Да је напор – напор је. Али то није довољан разлог да од дисциплиновања одустанете. Добра вест је то да с временом, како дете одраста, потребе за дисциплиновањем постају све мање, јер дете које је прве лекције добро савладало лакше усваја нове.
4. **Доказивање око тога ко је газда у кући.** Ви сте родитељ и због тога имате обавезу да издржавате породицу и да о њој бринете, али имате и обавезу да свом малишану постављате границе дозвољеног. То је једноставно тако и то никоме не морате да доказујете.
5. **Вентил.** Потпуно разумем зашто вам је повремено потребно да се на некога издерете. Ипак, немојте викати на дете због тога што не можете на шефа или партнера. Дете ћете само збунити и повредити, а проблем са шефом или партнером нећете решити.
6. **Етикетирање са „добар“ и „лош“.** Деца се понашају неприхватљиво из разних разлога (нешто желе, уморна су, гладна су, не знају бољи начин да се снађу у некој ситуацији...), али никада зато што нису *добра*, односно зато што су *лоша*.

А шта дисциплиновање ЈЕСТЕ?

Дисциплиновање ЈЕСТЕ учење детета томе који су облици понашања прихватљиви, а који нису, као и томе да за своје понашање мора да сноси последице.

Да би дете могло да се понаша као друштвено биће, оно мора постепено да превазилази искључиву усмереност на себе и задовољавање својих потреба по принципу *сада и овде*, те да почне да уважава друге људе и правила друштва у ком живи. Не само што ће тако стицати и вежбати социјалне вештине већ ће и изграђивати своју личност.

Уколико пропустимо да се бавимо дисциплиновањем детета, у знатној мери ћемо отежати његово уклапање у било коју средину (вртић, школу, друштво вршњака...). Од оптуживања других (васпитачице су немарне, професори неодговорни, друга деца безобразна...) наш малишан неће имати никакве користи, већ само штету јер ће стално очекивати да сви осим њега треба да се промене. А то се, наравно, неће десити. Лоше уклапање у различите средине неретко води неприлагођеном понашању, које пак током година може довести до поремећаја понашања (до тешкоћа у контроли импулса, стварања разних облика поремећаја личности – пасивно-зависног, емоционално нестабилног, психопатског, социопатског), као и до болести зависности (наркоманија и алкохолизам). То већ уопште не звучи добро. Нажалост, сценарио може бити управо такав. За поремећаје које сам поменула карактеристично је то да се не појављују изненада, већ управо супротно: формирају се постепено, током више година.

Ако пропустимо да на време реагујемо на знакове упозорења, отежавамо касније исправљање већ почињене штете. Што се дуже неки поремећај формира, биће теже да се касније исправи. Да не говоримо о томе како је лако могао бити и сасвим избегнут.

Срећом, родитељи у рукама имају успешно оруђе за борбу за емоционалну стабилност и добру прилагођеност своје деце: безусловну љубав и ... дисциплиновање.

